

Борисъ Сарафовъ

въ писмата на българи и на чужденци

Предъ насъ стои единъ купъ кореспонденция на Борисъ Сарафовъ: телеграми, писма, картички — всички пожълтели отъ времето, но не загубили онова, което ги прави тѣсни документи за хората, които искатъ да почувствуватъ обаянието, що е прѣскалъ около себе си великиятъ синъ на Македония.

Фигурата на Борисъ Сарафовъ е доста очертана въ многобройните очерки, които публикуваха негови другари и съвременници. Храбъръ въ боя, голѣмъ организаторъ, ентузиазирани апостолъ на свободата,

ИВАНЪ ГАРВАНОВЪ

учителъ и водачъ, политикъ и дипломатъ — това сж качества, които го отличаватъ и които го налагатъ на съвременниците му. Но шие и бѣше намѣрене да скинираме тукъ новъ портретъ на Борисъ Сарафова. Предпочитаме да се поробимъ въ останата негова кореспонденция и да оставимъ да говорятъ за него писмата и телеграмите, които случайно ще цитираме — безъ да правимъ специаленъ подборъ.

Възстанието въ Македония е потушено въ огънь и кръвъ: Десетки хиляди старци, жени и деца сж останали безъ храна, безъ подслонъ, изможени на есенните дъждове, които сж така изобилни въ Македония. Всички чужденци, които наблюдаватъ тая низверги, сж сигурни, че тази отчаяна маса ще избие съ всички водачите, които сж обявени въ възстанието. Но чужденците бѣха забравили, че революционните водачи на Македония, не бѣха само бунтовници, но още учители и възпитатели на народа. И този народъ не само че не ги избива, не само че не ги проклена, но месеци наредъ ги крие, готовъ — макаръ и съ нездравени рани — отново да се вание ако го позонатъ на борба, както отдѣлно бележи Брайлсфордъ въ книгата си.

Но когато всичко е свършено и оржиято изпокрито, Сарафовъ, въ началото на ноемврий 1903 год., се прибира въ България. Неговото връщане предизвиква несписуемъ ентузиазимъ, говорещъ за огромната популярностъ, на която се е радвалъ. Множество телеграми отъ всички краища на България — на една чакъ и отъ Бѣлградъ — го посрещатъ.

— „Народний Герою!“ обажда се единъ поклонникъ отъ Плевенъ, — „Добре дошелъ, славний борецъ за свободата на поробенния народъ“, „Живейте народний герой, за слава и честъ на Македония“ — обаждатъ се други, — „Чернотерски Герою“, „Неустрасливи и достойни борче“, „... живей герою на героите!“ — „Поздравляваме героя македонски, патриота български“... и пр. обаждатъ се силитренци, а чакъ отъ Будапеща, съ латинища и въ кой си Имре се обажда на разваленъ български езикъ: „Приемашъ мой сърдечно поздравление...“

Народътъ го очаква въ София настрѣхналъ отъ радостъ и ентузиазимъ. Журналистите се тълпятъ и чакатъ на гарата. Но Симеонъ Радевъ му праща телеграма, която да го пресрещне на гара Раломиръ: „Добре дошелъ. Чакая да се видишь преди да говоришь съ вестникари“.

Това бѣше Борисъ Сарафовъ за народа.

Но още не си отпочиналъ той бърза да замине за Европа, кждето трѣбва да се развива пропаганда и да се печелятъ приятели. Вестниците сж съобщили вече за неговото пристигане и още на 17 декемврий 1903 година известниятъ Д-ръ А. Трешичъ — Павичичъ се обажда отъ Триестъ, за да му яви, че има да му съобща „много полезни политически информации върху намеренията на Австрия по отношение на Македония“.

Единъ поклонникъ се обажда на 9 януарий 1904 г. отъ Бонъ и го моли за среща, въ то да му изложи планъ за събиране помощи отъ около 20 милиона франка въ подкрепа на македонската кауза.

„Депутатътъ Еторе Сачи, Лорисъ Меликовъ въ Парижъ и др. ще могатъ да ви кажатъ, че въ Италия — каузата, за която шие рискувате всички моментъ живота си съ единъ героизмъ достоенъ за най-висока замиращия иѣма по-добра пропагандаторка отъ Гирма Мелани Скодинскъ — писателка“ пише му самата писателка.

Иза хотела му въ Римъ се никатъ журналисти, депутати и др. общественици, които му оставятъ бележки, когато не го заваряватъ.

Искамъ да се запозная лично съ единъ пламененъ герой и единъ човѣкъ формиранъ въ най-високо чувство за дългъ и за правда — пишатъ му иѣколко римляни на 15 януарий 1904 г.

„Добре дошли въ нашето отечество, славний и храбрый македонски борец!“ пишатъ му отъ Милано поклонници, които сж чели въ вестниците за неговото пристигане.

... Славний гражданинъ пише му единъ италиански артилерийски офицеръ... нека Богъ ви благослови и ви укрепи за предстоящата борба противъ отоманското варварство...

Моля ви да бждете така любезенъ да ми съобщите по кой най-краткъ пътъ и съ какви фийа-економически средства може да се стигне въ София, въ случай на отправане на доброволци отъ Италия... А съ писмо отъ 12 януарий 1904 г. подофицири отъ италианската армия, снабдени съ всички нужди съоръжения си предлагатъ съ ентузиазимъ своите сили, за да освободятъ отъ турско иго една земя, толкова нещастна... и пр. и пр. При това си посещение Сарафовъ е приетъ тържествено въ най-отбрани политически и интелектуални кръгове. Той гостува специално въ семейството на прочутия генералъ Ричкоти Гарибалди и е предметъ на извънредно внимание.

Това бѣше Борисъ Сарафовъ за чуждия святъ.

Неговиятъ другаръ Иванъ Гарвановъ бѣше по-заседналиятъ, по-мѣлчаливъ, по-кабинетенъ умъ на освободителната борба.

Тѣ светѣха много и пречеа на партизанските бухали, които искаха да свиятъ гѣздо въ македонското освободително движение.

За това ги убива.

Но тѣ живѣятъ въ сърцата и въ живота дѣло на ония, които днесъ бродятъ изъ македонските планини.

Да бжде вѣчна паметта имъ.

Македоникусъ

България и чуждитъ пазари

Съобщение на Консулско стопанския отдѣлъ при Външното министерство

Палестинското правителство

удовлетвори постѣжките на България за разрешаване вносъ на български овце, при условие пратките да бждатъ придружени отъ ветеринарно свидетелство въ три екземпляра, издадено въ града, кждето става товара на парахода и то 24 часа преди отплаването му.

Въ тия свидетелства трѣбва да се удостоверява, че износения добитъкъ е здравъ и не засѣгнатъ отъ иѣкои болести, означени въ заповѣдта. Освенъ това всички транспортъ трѣбва да се придружава и отъ едно удостоверение отъ английски консулъ, въ смисълъ, че ветеринарното свидетелство е автентично.

Чехословашко

разреша вноса на 1,800 вагони българска пшеница. Правятъ се постѣжки за разрешаване на вносъ на 10,000 хектолитри българско вино на компенсационни начала.

Специаленъ пратеникъ отъ

Египетъ

закупи за една известна египетска фабрика за цигари 125,712 кгр. български тютюни, внесени вече въ Александрия.

Търгътъ за доставка на 3000 тона царевича въ

Гърция

бѣ опредѣленъ за 22 т. м. Български търговци сж съобщили условията при които биха сключили тази сѣтка. Ромъния е направила предложение съ силно намалени цени.

Въ Кьолнъ

се продадохъ за пръвъ пътъ 4 вагони съ български орѣхи избѣлени, сортирани и опаковани въ човали по 50 кгр. бруто, въ Одербергъ. Качеството на тая партида не е особено добро, тъй като тя съдържа 30 до 40 на сто разваленни

орѣхи. Продажбата се из-